

עמותת אזרחים למען הסביבה סיכום פעילות לשנת 2016

עמותת אזרחים למען הסביבה היא ארגון סביבתי חברתי שנוסד בשנת 1990 במטרה לקדם מודעות לנושאי איכות הסביבה ובריאות הציבור, להשפיע על מקבלי החלטות, לפרסם מידע מקצועי, לעזור לקהילות למיציאת זכויות ולהלחם במפגעים סביבתיים - הכל תוך שיתוף פעולה בין יהודים וערבים.

הארגון פועל בכל רחבי מדינת ישראל ובעיקר בחלק הצפוני של המדינה.

מאז הקמתה הצליחה העמותה לקדם מודעות ציבורית לסוגיות סביבתיות, לתמוך בעשרות קבוצות של אזרחים, לעודד מנהיגות בקרב קהילות רבות, להשפיע על התנהלותם הסביבתית של מפעלים וגופים מזהמים, לקדם חקיקה ולהשפיע על יישומם של חוקים למען הסביבה.

עמותת אזרחים למען הסביבה פועלת ב 4 מישורי פעולה עיקריים:

ידע זה כוח:	קידום מודעות, פרסום מידע והסברה בתחום הסביבה ובריאות הציבור, על ידי עריכת סקרים, מחקרים ודו"חות בנושאי סביבה ובריאות הציבור: זיהום תעשייתי, פיקוח ואכיפה, מים וביוב, קרינה, פסולת, בריאות תעסוקתית של עובדים, חופש המידע .
שינוי מדיניות:	שינוי מדיניות בקרב מקבלי החלטות, בכל הדרגים, בשלטון המקומי והמרכזי, קידום היישום של החקיקה הסביבתית, ופעילות להגברת האכיפה וזאת באמצעות פעילות ציבורית, תקשורתית, משפטית, פרסום נתונים, מכתבים והתראות, דיונים בכנסת, פגישות במשרדי ממשלה ועוד.
אכיפה אזרחית:	אכיפה אזרחית ומיציאת זכויות לסביבה בריאה - ניהול הליכים משפטיים שבאמצעותם מביאים לידי מימוש את עקרון המזהם משלם מצד אחד, ושיפור המציאות של התושבים מצד שני. הליכים אלה הם נדבך חשוב בשינוי תפקוד הרשויות, התנהלות הגופים המזהמים ובעזרה לתושבים לשינוי המציאות בה הם חיים.
פעילות בקהילה:	עזרה לקבוצות להתארגן לפעילות, בעיקר סביב אזורים מזהמים, עידוד מנהיגות בקרב אוכלוסיות מוחלשות ופעילויות לעידוד קיימות, תוך מתן ליווי והדרכה לאורך זמן לפעילות בקהילה, וכן כלים משפטיים במסגרת הפעילות ב"אכיפה אזרחית".

קידום מודעות, פרסום מידע והסברה בתחום הסביבה ובריאות הציבור, על ידי עריכת סקרים, מחקרים ודו"חות בנושאי סביבה ובריאות הציבור: זיהום תעשייתי, פיקוח ואכיפה, מים וביוב, קרינה, פסולת, בריאות תעסוקתית של עובדים, חופש המידע.

סדרת הדו"חות שקט תעשייתי כוללת, מ 2010 ועד היום 19 דוחות. כל הדוחות והמידע המלא מפורסמים במלואם באתר האינטרנט של העמותה, בצורה נגישה וידידותית ופתוחים לעיון ושימוש הציבור. מדובר במאגר הכי גדול ומרוכז של מידע בנושאים הנ"ל.

1. הדו"ח הראשון בחן 25 מפעלים מאזור מערב הגליל. מרץ 2010.
2. הדו"ח השני בחן 22 מפעלים מאזור מערב הגליל. מרץ 2011.
3. הדו"ח השלישי בחן 30 מפעלים מאזור הגליל התחתון והגליל העליון. ינואר 2012.
4. הדו"ח הרביעי בחן 10 מפעלים מהמועצה התעשייתית תפן. פברואר 2013.
5. הדו"ח החמישי בדק פרסום מידע סביבתי על ידי הרשויות לפי סעיף 6א. יולי 2013.
6. הדו"ח השישי- חשיפת העובדים במפעלים לחומרים מסוכנים. דצמבר 2013.
- הדו"ח השביעי – 13 דו"חות בעניין מפרץ חיפה:
7. דוח ביניים - תמונת מצב. מאי 2014
8. זיהום אוויר ממל חיפה. אוגוסט 2014
9. מערך ניטור האוויר באזור מפרץ חיפה- חצי שנת. נובמבר 2014
10. מצאי הפליטות וההעברות לסביבה לשנת 2013. ינואר 2015
11. פליטות ממפעלי מפרץ חיפה - השוואת נתוני המפ"ס. ינואר 2015
12. מערך ניטור האוויר באזור מפרץ חיפה -דו"ח שנתי. פברואר 2015
13. דיגומים סביבתיים במפרץ חיפה. נובמבר 2015
14. מצאי פליטות מזהמים לאוויר לשנת 2014. נובמבר 2015
15. בדיקות פתע בארובות מפעלים במחוז חיפה בנובמבר 2015
16. פליטות מזהמים מתחבורה ותעשייה במפרץ חיפה. דצמבר 2015
17. השקט התעשייתי במפרץ חיפה נמשך - סיכום שנת 2015. דצמבר 2015
18. מרשם פליטות והעברות לסביבה 2015. ספטמבר 2016
19. דפי מפעלים מפרץ חיפה. ינואר 2017

בשנת 2016 פרסמנו מספר דו"חות, מסמכים ומאמרי דעה:

- דוח השוואתי שמנתח את פליטות המפעלים כפי שדווחו על ידי המפעלים עצמם **למרשם פליטות והעברות לסביבה 2015**. זהו דו"ח שאנחנו מפרסמים בכל שנה בתגובה לפרסום הנתונים במרשם הפליטות של המשרד להגנת הסביבה. אחת המסקנות החשובות שהצלחנו להראות בדו"ח היא שחלק גדול ממפעלי מפרץ חיפה הגדילו את הפליטות שלהם בשנת 2015, בניגוד לטענות המשרד להגנת הסביבה. כל הנתונים מוצגים **במפה אינטראקטיבית** ופתוחים לעיון ושימוש הציבור.
- **ניתוח נתונים על מצב איכות האוויר ביום כיפור 2016** - אשר ממחיש שהטענה כי ביום כיפור איכות האוויר משתפרת פלאים בגלל שאין תחבורה, אינה נכונה ואפילו מטעה. תחבורה היא מקור זיהום משמעותי במיוחד במרכזי הערים, אבל באזורים שיש בהם תעשייה, או מקור זיהום אחר כמו אתר פסולת פיראטי למשל, אז ההשפעה שלהם היא הרבה יותר גדולה מהתחבורה וגם בימים כמו יום כיפור, אנחנו רואים ערכים של זיהום אוויר גבוהים.
- **דו"ח סיכונים סביבתיים במפרץ חיפה**, בשיתוף מגמה ירוקה, שנתן תמונת מצב עדכנית נכון ליוני 2016 אודות הסיכונים במפרץ חיפה באופן כללי ובהשוואה להצהרות המדינה.
- פרסמנו מידע מקיף לגבי **שימושי והפצת אמוניה** בישראל, במסגרת **קמפיין מיכל האמוניה** במפרץ חיפה.
- **דפי המפעלים במפרץ חיפה**
זהו בעצם הדוח ה 13 והמסכם בדוחות על מפרץ חיפה – ביחד הם מהווים מאגר שלם כמעט על נושאי הזיהום הסביבתי בחיפה: מערך הניטור, המפ"ס, תחבורה ותעשייה, מיכל האמוניה, מצאי הפליטות, התייחסות לדוחות המשרד להגנת הסביבה, נמל חיפה, פליטות ממפעלים ועוד.
- **סקר מיפוי פליטות דרום עכו** – להבדיל מהמתחם הפטרוכימי של מפרץ חיפה, האזור הצפוני של מפרץ חיפה, שיש בו לא מעט מקורות זיהום משמעותיים, מקבל פחות תשומת לב ציבורית בשנים

האחרונות ולכן גם אין מספיק מידע על מקורות הזיהום הקיימים שם. לציבור החי באזור יש הרבה תלונות וחששות, רבים מהם פנו אלינו בתקופה האחרונה. לכן יזמנו מחקר שיאסוף מידע עדכני ורלוונטי למיפוי מקורות זיהום אוויר באזור מפרץ עכו, סוגי חומרים שנפלטים ורצפטורים ציבוריים. בשנת 2016 עשינו מיפוי בשטח, איסוף מידע ראשוני, ונשלחה בקשת חופש מידע מפורטת למשרד להגנת הסביבה. כעת אנחנו בשלב של ניתוח המידע והדיגומים שקיבלנו מהרשויות. בנוסף, אנחנו ממשיכים לייצג את התושבים בוועדת ההדברות, שהוקמה בין מפעל חוד פלדה והתושבים והרשויות.

▪ מאמרי דעה בתקשורת הארצית והמקומית:

[ותודה לליצמן, מיהו שומר הסף ? , ועצמאות אין, אמת ושקר בתכנית הלאומית של מפרץ חיפה, אמוניה ואמינות , המפעלים שלכם מזהמים יותר מהמכונית שלי, המשרד לשירותים חשאיים, דמי חנוקה, בסוף ייגמרו הניסים.](#)

▪ קידום חוק המידע הסביבתי

חוק המידע הסביבתי שיזמנו בשנת 2005 גרם למהפכה בתחום פרסום מידע סביבתי יזום על ידי הרשויות והקל במלאכת איתור המידע עלינו ועל הציבור. עדיין חלק גדול מהמידע אינו מתפרסם על ידי הרשויות ואנחנו נאלצים לעבור דרך קשה כדי להשיג את מלוא המידע על ידי הגשת בקשות לפי החוק ואפילו [עיתרות מינהליות לפי חוק חופש המידע](#) נגד רשויות ובראשן המשרד להגנת הסביבה.

אנחנו מבצעים [מעקב קבוע](#) אחר יישום חוק חופש המידע ופרסום מידע יזום על ידי הרשויות. בשנת 2016 פנינו לכל בתי החולים הממשלתיים ולאייגודי הערים שלא פרסמו מידע באתרי האינטרנט שלהם וניהלנו מולם התכתבויות בעניין. בעקבות ההליך ארבעה בתי חולים התחילו לפרסם מידע באופן קבוע ומספר איגודי ערים שיפרו את פרסומי המידע שלהם או התחילו לפרסם באופן חלקי.

▪ העלאת נושא ההסברה בערבית על ידי משרד הבריאות

[פנינו לשר הבריאות](#) בדרישה שהקמפיינים של המשרד בנושא תזונה ובריאות, יפורסמו גם בערבית.

▪ **נמל חיפה - בהמשך לדו"ח המיוחד שפרסמנו בשנת 2014 על [היבטי זיהום אוויר מנמל חיפה](#), אנחנו ממשיכים לעקוב אחר ההתנהלות הסביבתית בנמל ויישום הדרישות שניתנו לו. בשנת 2016 ניהלנו הרבה התכתבויות בעניין עם הנמל והמשרד להגנת הסביבה, נפגשנו עם הנהלת הנמל ועשינו סיור כדי לראות מקרוב איך מיושמות הדרישות, ואספנו מידע ותוצאות ניטורים**

▪ **הקמת קרן מחקרים** באמצעותה ממומנים כיום 6 מחקרים שנבחרו בתהליך של פרסום קול קורא להגשת מועמדות בשנת 2016 [מלבד הקמת הקרן הקמנו ועדה מיוחדת שבחרה את המחקרים]

- ✚ סרטן והקשר למתכות כבדות בקרקע
- ✚ קשר בין חשיפה למתכות כבדות וטיפול IVF
- ✚ מסמך מדיניות למפרץ חיפה
- ✚ תרומת הנגר העירוני לזיהום חופי מפרץ חיפה והשפעתו על בריאות הציבור.
- ✚ מיקרופלסטיק בסדימנט כסמן לזיהום והפרעה אנתרופוגנית במפרץ חיפה
- ✚ מיפוי פליטות לאוויר באזור עכו.

▪ מפגשי תושבים והרצאות

לאורך השנה נפגשנו עם מספר קבוצות של תושבים אשר עסקו במגוון רב של נושאי, נתנו הרצאות וקיימנו שיח עם קבוצות שונות. בכל אחד מהמפגשים נוצרו חיבורים ושיתופי פעולה חדשים שמעניקים לנו הזדמנות להעביר מידע ובעיקר לקבל מידע, פידבק, רעיונות ויוזמות חדשות מהשטח וגם יוצר גרעינים של אקטיביסטים: מפגש תושבים ופעילים בקיבוץ יגור בו התארח העיתונאי מיקי מירו והקרין סרט שהוא [הכין, מפגש תושבים בכפר ורדים](#), הרצאה לסטודנטים [בטקס פתיחת שנת המשפט של המרכז האקדמי למשפט ועסקים ברמת גן](#), [השתתפות בפאנל בנושא עקרון הזהירות המונעת](#), אירוח [פורום נשים בסביבה](#) בו פעילות נשים מכל הארץ שתחום עיסוקן הוא סביבה וקיימות, מפגש עם אנשי עסקים בעמק יזרעאל, חוג בית אצל יעקב זיו בכפר ורדים, מפגש תושבים מחרשים ועוד...

▪ המשך מעקב אחר הטיפול בחריגות קרינה במוסדות חינוך

בהמשך לדו"ח [קרינה במוסדות החינוך](#) שפרסמנו ב 31.8.15 – המשכנו לעקוב אחר הנושא, ניהלנו [התכתובות](#) מול משרד החינוך והמשרד להגנת הסביבה, וכן מול 13 עיריות שבתחומן היו חריגות בקרינה בעשרות מוסדות חינוך ולא טופלו או שטופלו חלקית בלבד.

שינוי מדיניות בקרב מקבלי החלטות, בכל הדרגים, בשלטון המקומי והמרכזי, קידום היישום של החקיקה הסביבתית, ופעילות להגברת האכיפה וזאת באמצעות פעילות ציבורית, תקשורתית, משפטית, פרסום נתונים, מכתבים והתראות, דיונים בכנסת, פגישות במשרדי ממשלה ועוד.

▪ שנת 2016 נפתחה באחד השיאים המשמעותיים ביותר בתולדות המאבקים הסביבתיים במדינה בנושא שמהווה מרכז עיסוקה של העמותה - השפעת הפעילות התעשייתית על הבריאות והסביבה עם פרסום מסקנות השנה הראשונה של [המחקר האפידמיולוגי](#) במפרץ חיפה שחשף את כמות התחלואה המבהילה סביב התעשייה הפטרוכימית במפרץ. חשיפת הזיהום התעשייתי החמור והשפעתו הקשה על הבריאות של תושבי מפרץ חיפה הוא אחד ההישגים המשמעותיים של [פרויקט הדגל שלנו - שקט תעשייתי](#) שהשיגה את האימפקט הכי משמעותי, הכי גדול שהיה לנושא עד כה מצד אחד והמחשה של המושג "שקט תעשייתי" שבאה לידי ביטוי בצורה הכי בולטת מיד לאחר מכן, כאשר המדינה החליטה "להלאים" את המחקר והקימה וועדה מיוחדת לבחינת המסקנות שלו. אותה וועדה יצאה באוגוסט [בהודעה שקוברת בפועל את המחקר](#) ומאפשרת את המשך השקט וההכחשה של המדינה אודות הקשר הסיבתי בין הזיהום התעשייתי והתחלואה העודפת במפרץ חיפה.

▪ יצאנו [בקמפיין משותף](#) (עם מגמה ירוקה, זזים ואומץ) נגד הרחבת בתי הזיקוק, שכלל גם [פניה משותפת ליועץ המשפטי לממשלה](#) לאשר למועצה קיום דיון חוזר לאחר שמשרד האוצר, באמצעות מנהל [התכנון דחה את כל שורת העררים שהוגשו נגד הגדלת התעשייה המזהמת במפרץ](#), מה שיאפשר לתעשייה לגדול לממדים עצומים. בעקבות הפעילות המשותפת, הפניה ופניות נוספות היועמ"ש לממשלה החליט ביום 2.11.16 שהמועצה הארצית מוסמכת לקיים דיון חוזר וביום 8.11.16 משרד הבריאות פרסם נייר עמדה שקורא למועצה הארצית שלא להיענות לדרישת המפעלים לאשר תכניות בלי התנאים שנועדו לשמור על בריאות הציבור.

▪ פרסמנו מידע על האירועים [במפעל כרמל אולפניני](#) והשתתפנו בדיונים שהתקיימו בבית המשפט במסגרת הליכי אכיפה נגד המפעל.

▪ העברנו הערות [ומידע ביקורתי על היתרי פליטה](#) חדשים שניתנו למפעלים בחיפה בספטמבר 2016. בעקבות הערות שנתנו לטיטות, הבאנו לשינוי תנאים בהיתרי פליטה של מפעלי מתחם בז"ן.

- השתתפות ב 4 דיוני ועדת ביקורת המדינה ביום שדנו במסקנות דו"ח מבקר המדינה לגבי הטיפול בזיהום אוויר במפרץ חיפה, אחד מהם היה יוזמה וארגון שלנו והתנהל באוני' בחיפה. [סיכומי הדיונים נמצאים באתר.](#)
- פנינו בצעד חסר תקדים [אל היועץ המשפטי לממשלה בבקשה לפתוח בחקירה פלילית](#) נגד הדרג המקצועי הבכיר במשרד להגנת הסביבה בחשד של עבירות הפרת אמונים ואי מילוי חובה רשמית לפי סעיף 284 ו-285 לחוק העונשין בהקשר למחדל החמור של המשרד בטיפולו בזיהום הסביבתי התעשייתי של מפרץ חיפה בעקבות [חשיפת](#) ניגודי עניינים בהתנהלות הדרג הבכיר של המשרד במחוז חיפה
- [פנינו לשר להגנת הסביבה, ליועמ"ש, נציבות שירות המדינה ומבקר המדינה לגבי ליקויים במינויים](#) של פקידים בכירים במחוז חיפה.
- [הגשנו מסמך התנגדות](#) להצעת השר להגנת הסביבה לבטל אגרות רישוי והיתרים של מפעלים.
- פנינו לשר להגנת הסביבה בדרישה [לפרסם מידע על שימועים](#) מנהליים העברנו מידע לועדת השקיפות בכנסת שקיימה ביום 23.11.16 דיון בעניין בנושא השימועים המנהליים שהמשרד להגנת הסביבה עורך תחת מעטה של סודיות וללא כל שקיפות לציבור לא בפרוטוקולים ולא בהחלטות.
- הכנו מידע לשאלות לשרי הבריאות והגנת הסביבה בנושא פליטת חומרים מזהמים במפרץ חיפה, ונתוני תחלואה והמחקר האפידימיולוגי.
- חשפנו קומבינה חדשה (שלא הצליחה) [במסגרת חוק ההסדרים](#), שמשמעותה ביטול שורה של הליכי אכיפה שנמצאים בסמכות המשרד להגנת הסביבה והפיכת המשרד להגנת הסביבה למיותר על ידי העברת הסמכויות למתן תנאים ברישיונות לפי חוק רישוי עסקים לגבי עסקי תשתית (כולל אנרגיה) מידי משרדי הסביבה, הבריאות, כבאות וכו' - לידי משרד האנרגיה.

[אכיפה אזרחית](#) ומיצוי זכויות לסביבה בריאה - ניהול הליכים משפטיים שבאמצעותם מביאים לידי מימוש את עקרון המזהם משלם מצד אחד, ושיפור המציאות של התושבים מצד שני. הליכים אלה הם נדבך חשוב בשינוי תפקוד הרשויות, התנהלות הגופים המזהמים ובעזרה לתושבים לשינוי המציאות בה הם חיים. חוק המזהם משלם שיזמנו ונחקק בשנת 2007 מאפשר כיום לממשלה ולבתי המשפט להטיל עונשים כבדים יותר. הליכי האכיפה שעושות הרשויות עדיין לא מספקים.

בשנת 2016:

- **יזמנו שורה של תביעות אזרחיות בעקבות אירועים מזהמים:**
  - תביעה ייצוגית נגד [רכבת ישראל](#) בעקבות אירוע דליפת ברום בדרום
  - תביעה ייצוגית נגד [מפעל אלקון](#) בגין מפגעי ריח קשים זיהום אוויר
  - תביעה ייצוגית נגד תאגיד מי שבע בגין זיהום נחל פטיש ונחל הבשור בשפכים
  - תביעה ייצוגית נגד תאגיד מי יובלים בגין זיהום נחל לכיש בשפכים
- **ניהלנו מספר הליכים משפטיים במסגרת מאבקי תושבים שונים ואשר הביאו לתוצאות והצלחות כמו:**
  - [סגירת תחנת מעבר לא חוקית לפסולת בפקיעין](#), בעקבות עתירה שהגשנו נגד המועצה המקומית ופסק דין שחייב את המועצה גם לטפל בבעיית הפסולת בכפר בכלל.

- חיוב הרשויות מטה אשר ומזרעה בטיפול בתופעת שריפות הפסולת בתחומן בפסק דין של בית המשפט המחוזי בחיפה שקיבל את העתירה שלנו נגד הרשויות ונגד ואיגוד ערים גליל מערבי, וחיבב אותם לטפל בבעיית שריפות הפסולת ומפגיעה.
- הקמת **וועדת הידברות** לבירור תלונות התושבים נגד מפעל חוד פלדה בעקבות הליך ביזיון בית משפט נגד המפעל. במסגרת הוועדה שבה אנחנו מייצגים את התושבים, מתבררות כל הטענות נגד המפעל יחד עם מומחה חיצוני, יו"ר ונציגי המשרד להגנת הסביבה ואיגוד ערים. כחלק מכך הוחמרו הדרישות למפעל ונקבעו לו נהלי הפסקת עבודה חדשים, המפעל ביצע שורה של שיפורים ויתר התלונות ממשיכות להתברר.
- הקמת **קרן מחקרים** על שם אסף שני שנתרמה על ידי מפעל חוד פלדה בעקבות הליך ביזיון בית המשפט הנ"ל. בזכות הקרן הנ"ל, יחד עם קרן יזרה, ממומנים כיום 6 מחקרים חשובים שנבחרו בעקבות תהליך של פרסום קול קורא להגשת מועמדות בשנת 2016 :
  - סרטן והקשר למתכות כבדות בקרקע
  - קשר בין חשיפה למתכות כבדות וטיפול IVF
  - מסמך מדיניות למפרץ חיפה
  - תרומת הנגר העירוני לזיהום חופי מפרץ חיפה והשפעתו על בריאות הציבור.
  - מיקרופלסטיק בסדימנט כסמן לזיהום והפרעה אנתרופוגנית במפרץ חיפה
  - מיפוי פליטות לאוויר באזור עכו.

פעילות בקהילה עזרה לקבוצות להתארגן לפעילות, בעיקר סביב אזורים מזוהמים, עידוד מנהיגות בקרב אוכלוסיות מוחלשות ופעילויות לעידוד קיימות, תוך מתן ליווי והדרכה לאורך זמן לפעילות בקהילה, וכן כלים משפטיים במסגרת הפעילות ב"אכיפה אזרחית".

בשנת 2016 ליווינו מספר קהילות וקבוצות תושבים במאבקים סביבתיים:

- המאבק נגד מפעל חוד פלדה באזור עין המפרץ וכפר מסריק
- המאבק נגד מעבר מפעל פרוטרומ למועצה האזורית גלבוע - ליווי של מטה המאבק במשך שנתיים, והישג גדול בסוף 2016 במשאל העם ומיד בעקבותיו - החלטת מליאת המועצה לא לאפשר למפעל פרוטרומ לעבור לגלבוע
- מאבק תושבי עברון ומזרעה למניעת שריפות פסולת
- מאבק של תושבי פקיעין בשריפות פסולת
- מאבק של תושבי בית ג'ן באנטנות לא חוקיות
- מאבק תושבי ג'תה, יאנוח ג'ת במחצבה שפעלה שלא כדין- הופסקה חלקית פעילות המחצבה
- המאבק נגד קידוח הנפט בגולן- הפעילות של קידוחי הנפט הופסקה לעת עתה

מעגל השותפויות בשנת 2016

מעגלי השותפות שלנו מתרחב ומשתנה משנה לשנה. בשנת 2016 עבדנו בשיתוף עם ארגוני סביבה נוספים, רשויות מקומיות, עורכי דין פרטיים, מומחים, חברות עסקיות ומוסדות אקדמיים בשיתופי פעולה בכלל, וכן באמצעות הרצאות, השמה של סטודנטים אצלנו במסגרת תכניות הכשרה/מעורבות קליניקות ועוד.

אזרחים למען הסביבה
مواطنون من أجل البيئة
Citizens for the Environment

דו"ח סיכום פעילות לשנת 2016

אנחנו ממשיכים לעבוד באופן שוטף עם סטודנטים מהקליניקה לצדק סביבתי באונ' ת"א, הקליניקה לרגולציה סביבתית באונ' בר אילן, הקליניקה המשפטית במרכז האקדמי כרמל ומהיחידה למעורבות באונ' ת"א.

אנשי צוות והנהלה, בשנת 2016

עו"ד ג'מילה הרדל ואכים, מנהלת
ליאורה אמיתי, מתנדבת, ניהלה את העמותה עד ספטמבר 2016
אילה חודרה, מידענית
עודד זהבי, מתמחה במחלקה המשפטית, עד אוקטובר 2016

ועד מנהל של עמותת אזרחים למען סביבה בשנת 2016

ד"ר ג'נט מיכאיל : רופאת משפחה, תושבת הכפר פקיעין.
ברוך קטלב: הנדסאי מים. תושב געתון.
ז'ק בן זקן: קבלן, תושב כפר ורדים.
חביב ח'ורי: מעצב גרפי, פסוטה.
צילה שנהר: פעילה, תושבת כפר ורדים
רחלי גזית: מנהלת עמותת הוותיק, קיבוץ עין המפרץ. - ועדת ביקורת.
עו"ד סלוא וקים: עו"ד עצמאית תושבת הכפר ראמה. – ועדת ביקורת.